

SERMO DE CONTEMPTU MUNDI¹,
INCERTI AUCTORIS.

CAPUT PRIMUM. *Mandata alia specialia, alia communia.* Audite, fratres charissimi, salutiferam Patris nostri doctrinam, qui non terrenam, sed æternam concupiscitis hæreditatem; qui non vultis sortem accipere in terra morientium, sed cum Psalmista decantare, *Portio mea in terra viventium* (Psal. cxli, 6); qui Ægyptum reliquistis, et ad promissionis terram festinatis. Audite itaque, habentes aures audiendi, pium patrem ad hæreditatem cœlorum nos vocantem, et dicentem, *Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos. Quis est homo qui vult vitam* (Psal. xxxiii, 12 et 13)? Quis es qui vitam vis ingredi? Serva mandata Dei. Quorum mandatorum alia sunt specialia, alia vero communia. Specialia sunt proprie canonicorum sive clericorum, et monachorum; communia omnium Catholicorum. Specialia igitur sunt hæc: *Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes, et da pauperibus, et sequere me.* Et iterum: *Omnis qui reliquerit domum, aut agrum, aut patrem, aut matrem, aut fratres, aut sorores, aut filios, aut agros propter me, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit.* Et ad discipulos: *Vos qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel* (Matth. xix, 21, 29, 28). Hæc itaque, fratres, quanto singularia, tanto præcipua; quanto acriora, tanto Deo gratiora.

CAPUT II. *Clerici nil proprium possideant.* Dicit iterum Salvator noster inter cætera, *Qui non renuntiaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus* (Luc. xiv, 33). Qui dixit, omnibus, nihil proprium a suis discipulis possideri voluit. Qui quidquam possidet in terra, remotus est a Christi disciplina. Qui autem non est discipulus Christi, quomodo præsumit sibi ligandi atque solvendi potestatem? Intendite, fratres, verba Evangelii dicentis, *Intravit Jesus januis clausis ad discipulos, et insufflans dixit eis, Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt* (Joan. xx, 22, 23). Numquid illi habebant proprium, quibus Magister indixerat, *Nihil tuleritis in via* (Luc. ix, 3): de quibus Lucas evangelista refert, *Erant eis omnia communia* (Act. iv, 32)? Videte quid Petrus dixerit ad Jesum, *Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te* (Matth. xix, 27). Qui omnia reliquerant, nihil sibi penitus retinuerant. Unde ergo sibi arrogant ligandi atque solvendi potestatem, qui in terra præsumunt possidere facultatem? Quomodo non erubescunt dicere, *Dominus pars hæreditatis meæ* (Ps. xv, 5)? Ubi est illud apostolicum, *Quæ conventio Christi ad Belial* (II Cor. vi, 15)? Qui terrenas possessiones relinquere nolunt, cur peccata populi comedunt? Si decimas cum filiis Levi accipiunt, quomodo inter cæteras tribus partem accipient? Si nominis sui etymologiam attendunt, cur clerici a sorte dicti sunt, nisi quia Dominus eorum sors vel hæreditas sit?

CAPUT III. *Cur radantur. Sapientiæ sedes in cerebro.* Cur saltem clericatus sui signa, quibus a laicis discernuntur, non perpendunt? Non enim sine causa capita eorum radantur et tondentur, sed perspicacissima et evidentissima ratione. Nam his signis discernuntur a laicorum conversatione. Quod ut multis Deo propitiante proficiat, admonitioni utilissimæ duximus inserere. Didicimus multorum Patrum auctoritate, cerebrum esse sedem sapientiæ; Christum vero, Paulo attestante, Dei Virtutem et Sapientiam esse (I Cor. i, 24). Cum itaque cerebrum sit in capite, sapientia vero juxta Patrum auctoritatem in cerebro habeat sedem, et sic per sapientiam sibi infusam cuncta membra regantur a capite, quod per cerebrum est, quod est sedes sapientiæ: sic inter nos et veram

sapientiam, quæ, ut diximus, Christus est, qui etiam juxta Apostolum caput nostrum est (dixit enim, *Caput mulieris est vir, caput vero viri est Christus, Christi autem caput est Deus* [I Cor. xi, 3]): ut ostendamus nullum obstaculum interesse, pilos in ea parte capitis incidimus, in qua novam sapientiam, id est Christum, inesse cognoscimus: per hoc signantes, malam terrenarum rerum sollicitudinem nostræ mentis oculos ad Deum contemplandum impedire. Scimus enim quod quisque quanto magis terrenis occupationibus implicatur, tanto magis a sui Conditoris visione impeditur. Unde Apostolus: *Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus* (II Tim. ii, 4). Item: *Qui sine uxore est, cogitat quæ sunt Dei* (I Cor. vii, 32). Hinc Moyses ait: *Levitæ radant pilos carnis suæ* (Num. viii, 7). Levita interpretatur Assumptus. Quisquis nanique in officiis divinis assumptus est, pilos carnis, id est superfluas cogitationes cordis, radere debet. Caput igitur radere, significat cogitationes terrenas et superfluas a mente resecare. Nec incongrue per pilos et capillos significantur cogitationes superflue. Sicut enim pili non sunt pars corporis, sed quædam superfluitas procedens ex corporis humore: sic bona temporalia non sunt nobis naturalia, sed aliena et superflua. Hinc itaque fideles Christi, qui ad æternam vitam medullitus suspirant, qui mundum cum suis oblectationibus sub pedibus conculant, qui in terra nihil possidere volunt, sed cum Apostolo dicunt, *Nostra conversatio in cœlis est* (Philipp. iii, 20), capillorum minimam partem in capitibus retinent, ut per eorum abrasionem se minimam terrenorum sollicitudinem habere designent. Quapropter etiam illam minimam particulam capillorum retinent, quia dum in hoc mundo sunt, a terrenis cogitationibus omnino vacui esse non possunt. Quisquis igitur clericus ad sortem Domini vocatus, qui comam nutrit, et capillos radere vel tondere erubescit, profecto se non de Dei, sed de mundi sorte esse testatur. Quanto enim quisque carnis crines diligit, fovet et nutrit, tanto cor suum non in cœlis, sed in terra fixum esse ostendit: quanto autem radit et edomat, tanto se non terrena, sed æterna diligere comprobatur.

CAPUT IV. *Ne inter orandum capita tegant.* Si vero, ut prædiximus, crines idcirco radimus, ut inter nos et Deum nihil interesse approbemus: profecto patet, quod cum in oratione persistimus, aliena velamina capitibus nostris apponere non debemus, præsertim cum Apostolus dicat, *Vir non debet orare velato capite, imago enim Dei est* (I Cor. xi, 7). Cessent itaque clerici psalmodiæ hymnisque spiritualibus insistentes, capillos, mitras, cæteraque velamina in capitibus portare: ne dum cum Deo loquimur, famulatus sui signa occultantes, ejus indigni judicemur propitiatione, cujus salubri doctrinæ præsumimus non obedire. Qui enim non obedit Apostolo, contradicit Evangelio. Et juxta ejusdem apostoli vocem dicentis, *An quæritis experimentum ejus qui in me loquitur Christus* (II Cor. xiii, 5)? Item, *Si Angelus venerit de cælo, et aliud Evangelium nuntiaverit vobis, anathema sit* (Galat. i, 8). Exstirpetur ergo penitus de clero talis præsumptio, ne, quod absit, a Deo expellatur ejus oratio.

CAPUT V. *Mundum et mundana contemnant.* *Mundi arma, prædia terrena.* His igitur signis clericalibus prælibatis, quibus a laicis discerni debemus, ad propositam admonitionem redeamus. Audiamus Joannem apostolum dicentem, *Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt* (I Joan. ii, 15). Audiamus et Psalmistam mundi amatores increpantem, *Filii hominum, ut quid diligitis vanitatem, et quæritis mendacium* (Psal. iv, 3)? Salomon quoque subsequitur dicens, *Vanitas vanitatum, et omnia vanitas* (Eccle. i, 2). Libet

¹ Addunt MSS., ad Clericos.

intueri quam bene consonant organa Spiritus sancti. Monet Apostolus, ut non diligamus mundum: invenitur Psalmographus in ejus amatores: clamat Salomon, cuncta subjacere vanitati. Quare non diligamus mundum, nec sequamur mendacium, Ecclesiastes declarat: ac si diceret, Ideo non sunt amanda ina, quia transitoria mendacia: quia quæ promittunt non conferunt, bona igitur non sunt. Cum enim bonorum omnium auctor sit Deus, et a fidelibus suis quæri et diligi quæque bona præcipiat: si mundana vera bona essent, nec ipse quidem contemneret, nec a suis sequacibus contemni præciperet. Quid igitur Veritas de se testatur, audiamus: *Vulpes foveas habent, Filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet* (Matth. VIII, 20). Item si mundi gloria vana non esset, non se abscondisset, cum turbæ eum regem facere voluissent. Item si mundi gloria vana non esset, si divitiæ terrenæ vera bona essent: non earum possessoribus improperaret Dominus dicens, *Væ vobis, divites, etc.* (Luc. VI, 24). Et alibi, *Facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem introire in regnum cælorum* (Matth. XIX, 24). Audiamus etiam quid suis dicat imitatoribus: *Si vis perfectus esse, vade, et vende omnia quæ habes, et da pauperibus* (Ibid., 21). Item, *Nisi quis renuntiaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus* (Luc. XIV, 33). Item, *Nemo potest duobus dominis servire, id est, Deo et mammonæ* (Matth. VI, 24). Vidit peritus magister suos discipulos luctaturos cum mundo, qui si haberent unde tenerentur, levius deicerentur. Tulit igitur arma suis et nostris hostibus, dum nos privavit terrenis possessionibus. Nudus namque latrones non solet timere: qui vero se mundanis implicat, tela parat quibus confodiatur. Qui ergo non vult confodi, nudus procedat per viam hujus exsilii.

CAPUT VI. *Regnum Dei appetant. Deum et proximum diligant. Calicem Christi accipiant.* Fortassis quæret aliquis: Cum Deus sequaces suos mundana jubeat postponere, quæ sunt quæ jubet appetere? Audi ipsum dicentem. *Quærite regnum Dei.* Item *Thesaurizate vobis thesauros in cælis* (Matth. VI, 33, 20). Quæret iterum aliquis: Si Deus vult homines terrena odire, quæ debent diligere? Ista sunt quæ præcepit diligere, cum per Moysen respondit, *Diligēs Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et proximum tuum tanquam te ipsum* (Deut. VI, 5). Proximus in terra tantum diligi præcipitur, quia cælestis regni hæreditatem nobiscum consortitur. In quo charitate divina perfusi, Scriptura testante, quæ ait ut cives nostros sicut nos ipsos diligamus (Levit. XIX, 18), propitiante Deo ibi facturi sumus, per quem et redempti sine fine vivemus: qui etiam cum propter opera nostra mala inimici ejus essemus, prior dilexit nos; et cum essemus servi inutiles, in filios suos nos adoptavit et hæredes, Filium suum unigenitum tradens pro nobis, ut nos eriperet a perpetuæ mortis laqueo. Quisnam puer tam benignum patrem digne potest diligere? Quis ejus tantis beneficiis aliquid dignum potest retribuere? Hæc tanta beneficia admirans Psalmista ait, *Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi?* Cui ipse inquisitioni deinde subjungit, *Calicem salutaris accipiam* (Psal. CXV, 12, 13), etc. Quantulacumque sit hæc retributio, calicem scilicet Domini accipere; nulla tamen alia ita digne videtur passioni dominicæ congruere. Hac utique ratione, ut quemadmodum sanguinem suum dedit pro nostra redemptione, sic et nos nostrum fundamus pro sui nominis confessione. Sed

¹ MS. Regius, ne.

quomodo pro Christo suum dabit sanguinem, qui pro eo non vult abjicere mundi vanitatem, cum nos minus quam nostra diligamus? Quomodo pro Christo vitam tradet, qui contra ejus præcepta hæc vana et falsa possidet? Ipse enim dicit, *Si diligitis me, mandata mea servate* (Joan. XIV, 15). Loquitur et Johannes apostolus, *Qui dicit se diligere Deum, et mandata ejus non custodit, mendax est* (I Joan. II, 4). Convinquitur itaque, se et non Deum diligere, qui mandata ejus non vult custodire.

CAPUT VII. *Paupertatem sectentur. Paupertatis felicitas.* Cum Christus pro nobis factus sit pauper et egenus, nos pro ipso cur pauperes esse erubescimus? Numquid ejus pauperies non facit divites, Veritate attestante, regnum cælorum non divitum, sed pauperum esse? Dicit namque pauperibus, *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum* (Matth. V, 3). Si est regnum cælorum pauperum, resiat ut infernus sit divitum. Hoc quoque declarat nobis Evangelium dicens, *Homo quidam erat dives.* Et post pauca subjungit, *Erat autem et quidam mendicus, Lazarus nomine, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, etc. Factum est autem ut moreretur mendicus, et portaretur ab Angelis in sinum Abraham.* Mortuus est autem et dives, et sepultus est in inferno (Luc. XVI, 19, etc.) Non reputet quisquam hæc verba esse Augustini: non sunt hominis, sed Veritatis, quæ nec fallere potest, nec falli. Quisquis ergo vis regnare cum Christo, elige pauperiem cum ipso, ut requiescas cum Lazaro mendico. Nemo enim potest gaudere cum sæculo, et regnare cum Christo. Audi Apostolum dicentem, *Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum cælorum* (Act. XIV, 21). Et juxta Veritatis vocem, primo nos oportet bibere Domini calicem, ut sic pertingamus ad regni concessionem (Matth. XX, 22). Qui autem vult epulari cum divite, præparat se epulas vermibus gehennæ: in qua pro gaudio momentaneo ardebit perpetuo cum capite suo diabolo. Infelix commercium, pro tam brevi gaudio, cælesti privari regno! Felix paupertas, per quam cælestis acquiritur hæreditas! Felix commercium, pro perituris æterna recipere: et quod ineffabile bonum est, cum Christo sine fine regnare! E contrario ineffabilis miseria, perpetua cum diabolo pati supplicia.

CAPUT VIII. *Epilogus.* Quapropter, fratres charissimi, nos illud evangelicum ruminantes, *Quid prodest homini si universum mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur? Vel quam commutationem dabit homo pro anima sua* (Id. XVI, 26)? voluntarie pro Christo nunc ponamus quandoque dimittenda: ne, quod absit, pro transitoriis amittamus æterna. Hauriamus antidotum momentaneæ amaritudinis, ut quandoque percipiamus immensæ gaudia salutis. Sic modo curramus, ut in futuro comprehendamus: ubi inveniemur, ibi judicabimur. Non perdamus tempus acceptabile: non enim erit apud inferos locus poenitentiae. Dum igitur vacat, dum sumus in via, adversario nostro legi Dei consentiamus. Lex quippe divina noster ideo dicitur adversarius, quia nostris carnalibus omnino contradicit voluptatibus. Adversario itaque nostro, id est, Evangelio, dum rex exspectat, dum nos adhuc ad pacem invitat, nuntios mittamus; cum eo pacis foedus ineamus: ut cum venerit ille magnus paterfamilias, non ut servos inutiles puniendos, sed ut filios hæreditandos inveniat, secumque introducat ad nuptias, ut de suis beneficiis sibi perennes reddamus gratias Jesu Christo Domino nostro, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO DE BONO DISCIPLINÆ.

Valeriano Cymelensi episcopo jampridem restituit Melchior Haiminsfeldus Goldastus. Ipsius quoque nomen præferunt fragmenta opusculi hujus in vetusto codice Colbertino reperta. Contulimus cum Mss. Victorino, et Colbertino cum Goldasti exemplari, necnon cum editione quæ exstat in bibliotheca Patrum.